

Dr. Öğretim Üyesi Birce ARSLANDOĞAN

**MEDENÎ YARGILAMA HUKUKUNDA
DELİL TESPİTİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM DELİL TESPİTİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ, TANIMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ

I. Delil Tespitinin Tarihsel Gelişimi	9
II. Delil Tespitinin Tanımı.....	13
III. Delil Tespitinin Hukuki Niteliği	16
A. Genel Olarak.....	16
B. Delil Tespitinin Hangi Yargılama Türüne Dâhil Olduğu Meselesi.....	16
1. Genel Olarak.....	16
2. Görülmekte Olan Bir Davada Talep Edilen Delil Tespitinin Dâhil Olduğu Yargılama Türü: Çekişmeli Yargı..	17
3. Açılacak Bir Davaya İlişkin Olarak Talep Edilen Delil Tespitinin Dâhil Olduğu Yargılama Türü.....	18

a. Çekişmesiz Yargı.....	18
b. Açılacak Bir Davaya İlişkin Delil Tespiti Talebinin Dahil Olduğu Yargılama Türü	21
C. Delil Tespiti Talebinin Davanın Açılmasına Bağlanan Sonicularla Karşılaştırılması.....	23
1. Kavramsal Karşılaştırma	23
2. Davanın Açılmasının Maddi Hukuk Bakımından Sonicularının Delil Tespiti Talebi ile Karşılaştırılması	25
a. Genel Olarak.....	25
b. Zamanaşımının Kesilmesi	26
c. İyiniyetin Ortadan Kalkması	32
d. Davalının Temerrüde Düşmesi.....	33
3. Davanın Açılmasının Usul Hukuku Bakımından Sonicularının Delil Tespiti Talebi ile Karşılaştırılması	35
a. Genel Olarak.....	35
b. Mahkemenin Davayı İnceleme Zorunluluğu	35
c. Derdestlik.....	36
d. Davayı Geri Alma Yasağı	38
e. Davayı Genişletme ve Değişirme Yasağı.....	40
D. Delil Tespiti ile Tespit Davasının Karşılaştırılması	43
1. Hukuki Korumanın Muhtevasına Göre Davalar	43
2. Tespit Davası.....	46
3. Delil Tespiti ile Tespit Davasının Karşılaştırılması	49
E. Delil Tespitinin İhtiyati Tedbir Kurumu ile Karşılaştırılması.....	52
1. Hukuki Niteliği.....	52
2. İhtiyati Tedbirlerin Tanımı ve Amacı.....	55
3. İhtiyati Tedbirlerin Türleri	56
4. İhtiyati Tedbir ile Delil Tespitinin Karşılaştırılması	58
IV. Delil Tespitinin Hukuki Niteliğine İlişkin Görüşümüz.....	63

İKİNCİ BÖLÜM
DELİL TESPİTİNE KONU OLABİLECEK
DELİLLER

I. Genel Bilgiler.....	67
II. Delil Tespitine Konu Olabilecek Deliller	68
A. İspat Kavramı, İspatın Konusu ve Araçları	68
B. Kesin Deliller.....	74
1. Kavram.....	74
2. Senet	75
a. Genel Olarak.....	75
b. Delil Tespiti ile Senet Deliline Başvurulması.....	77
3. Yemin.....	81
a. Kavram.....	81
b. Yemin Delilinin Delil Tespitine Konu Olabilmesi.....	82
4. Kesin Hüküm	84
a. Kesin Hüküm Kavramı	84
b. Delil Tespiti Yolu ile Kesin Hükümün Tespiti	86
5. Ticari Defterler.....	87
a. Genel Olarak.....	87
b. Ticari Defterlerin Delil Tespiti İşlemine Konu Olabilmesi	88
C. Takdiri Deliller	88
1. Genel Olarak.....	88
2. Tanık.....	89
a. Tanım	89
b. Delil Tespiti Yolu ile Tanık İfadesinin Alınması.....	89
3. Bilirkişi.....	91
a. Tanım	91
b. Bilirkişi İncelemesinin Delil Tespitine Konu Olması.....	93
4. Keşif.....	96

a. Genel Olarak Keşif.....	96
b. Keşif Yapılmasının Delil Tespitine Konu Olması.....	98
5. Kanunda Düzenlenmemiş Deliller	100
a. Genel Olarak	100
b. Kanun'da Düzenlenmemiş Delillerin Delil Tespitine Konu Olabilmesi.....	102
D. Delil Tespitine Konu Olabilecek Diğer İşlemler	102
1. Kapsam	102
2. İkrar	103
a. Genel Olarak İkrar	103
b. Delil Tespiti Yolu ile İkrar Delilinin Tespiti.....	106
3. İsticvap.....	107
4. Tarafın Dinlenmesi.....	109
5. Delil Başlangıcı	110
6. Uzman Görüşü.....	112

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM DELİL TESPİTİNİN ŞARTLARI VE USULÜ

I. Genel Bilgiler.....	115
II. Delil Tespitinin Şartları.....	116
A. Genel Olarak.....	116
B. İnceleme Sırası Gelmemiş Delillerin Tespiti.....	120
C. Delil Tespitinde Hukuki Yarar Bulunması.....	122
1. Varlığı Aranılan Hukuki Yarar.....	122
2. Varolduğu Kabul Edilen Hukuki Yarar	132
3. Hukuki Yararın Asıl Davanın Açılmasının Engelleyecek Şekilde Tezahürü.....	133
III. Delil Tespiti Usulü	137
A. Genel Olarak.....	137
B. Delil Tespiti Talebinde Bulunabilecek Kişiler.....	137

1. Genel Olarak.....	137
2. Dava Açılmadan Önce Delil Tespiti Talep Edebilecek ve Aleyhine Delil Tespiti Talep Edilebilecek Kişiler.....	139
3. Görülmekte Olan Davada Delil Tespiti Talebinin Tarafları	141
4. Dava Arkadaşlığı Bulunan Hallerde Delil Tespitine Başvurabilecek Kişiler.....	142
a. Kavram.....	142
b. Mecburi Dava Arkadaşlarının Delil Tespiti Talebinde Bulunması.....	143
c. İhtiyari Dava Arkadaşlarının Delil Tespiti Talebinde Bulunması.....	146
5. Davaya Müdahale Halinde Delil Tespitine Başvurabilecek Kişiler.....	148
a. Delil Tespiti ve Asli Müdahale	148
(1) Asil Müdahilin Delil Tespiti Talebinde Bulunabilmesi.....	150
(2) Delil Tespitine Asli Müdahale İmkânı	150
b. Delil Tespiti ve Fer'i Müdahale	152
(1) Fer'i Müdahilin Delil Tespiti Talebinde Bulunabilmesi İmkânı.....	154
(2) Delil Tespitine Fer'i Müdahale İmkânı	157
C. Delil Tespiti Talebinin Yöneltileceği Mercii.....	158
1. Noterlerin Tespit İşleri.....	158
2. Görevli ve Yetkili Mahkeme	160
a. Genel Olarak.....	160
b. Esasa İlişkin Dava Açılmadan Önce Yapılan Delil Tespitinde Görevli ve Yetkili Mahkeme.....	161
(1) Genel Kural.....	161
(2) Esas Hakkındaki Davaya Bakacak Olan Mahkeme	162
(3) Keşif veya Bilirkişi İncelemesi Yapılacak Olan Şeyin Bulunduğu Yer Sulh Mahkemesinin Görevi ve Yetkisi	163
(4) Tanık Olarak Dinlenecek Olan Kişinin Oturduğu Yer Sulh Mahkemesinin Görevi ve Yetkisi	164

(5) Genel Değerlendirme	164
c. Esasa İlişkin Dava Açıldıktan Sonra Yapılan Delil Tespitinde Görevli ve Yetkili Mahkeme.....	168
D. Delil Tespiti Talebi.....	169
1. Delil Tespiti Talebinin Şekli	169
2. Delil Tespiti Talep Dilekçesinin İçeriği	170
a. Mahkemenin Adı.....	172
b. Tarafların ve Varsa Vekillerinin Ad, Soyad ve Adresleri	172
c. Talep Sahibinin Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası	173
d. Talep Konusu.....	173
e. Talepte Bulunanın Talebini Haklı Gösterecek Tüm Vakıaları, Nedenlerini ve Varsa Delillerini Belirtmesi ..	174
f. Dayanılan Hukuki Sebepler.....	175
g. Talep Sonucu	177
h. İleride Açılacak Davanın Somut Olarak Gösterilmesi ...	178
i. İmza	180
E. Yargılama Usulü.....	180
1. Delil Tespiti Taleplerinde Yargılama Usulü	180
2. Delil Tespiti Yargılamasında İspat Yükü ve İspat Ölçüsü	181
a. Delil Tespiti Yargılamasında İspat Yükü.....	181
(1) Genel Olarak İspat Yükü.....	181
(2) Delil Tespiti Yargılamasında İspat Yükü.....	182
b. Delil Tespiti Yargılamasında İspat Ölçüsü	183
(1) Genel Olarak İspat Ölçüsü	183
(2) Delil Tespiti Yargılamasında İspat Ölçüsü	185
3. Delil Tespiti Yargılamasında Deliller.....	189
4. Delil Tespiti Yargılamasında Hukuki Dinlenilme Hakkı....	190
F. Delil Tespiti Talebinin İncelenmesi.....	192
G. Delil Tespiti Talebi Hakkında Verilebilecek Kararlar	194
1. Genel Olarak.....	194
2. Delil Tespiti Talebinin Reddi	195

3. Delil Tespiti Talebinin Kabulü.....	196
4. Delil Tespiti Talebinin Reddi veya Kabulü Kararının Hukuki Niteliği.....	196
5. Delil Tespiti Talebine İlişkin Verilen Kararlara Karşı Gidilebilecek Hukuki Yollar	199
a. Genel Olarak.....	199
b. Delil Tespiti Talebine İlişkin Kararlara Karşı İtiraz.....	200
c. Delil Tespiti Talebine İlişkin Kararlara Karşı Kanun Yolları	203
H. Delil Tespiti İşleminin İcrası	207
1. Genel Olarak.....	207
2. Delil Tespiti İşlemi	208
a. Karşı Tarafın Delil Tespiti İşlemi Sırasında Hazır Bulunması	208
b. Delil Tespitinin Karşı Tarafın Yokluğunda Yapılması... (1) Aleyhine Tespit Yapılacak Kişinin Gösterilememesi	210
(2) Acele Hallerde Delil Tespiti	210
3. Delil Tespiti İşlemi Sırasında Uygulanacak Hükümler.....	211
a. Genel Olarak.....	211
b. Tanık.....	212
c. Bilirkişi.....	212
d. Keşif.....	213
4. Hâkimin Delil Tespiti İşlemi Sırasında Zor Kullanma Yetkisinin Olup Olmadığı	214
a. Sorunun Ortaya Konması.....	214
b. Hâkimin Delil Tespitinin İcrası Sırasında Zor Kullanma Yetkisinin Olduğunu Kabul Eden Görüş	214
c. Hâkimin Delil Tespitinin İcrası Sırasında Zor Kullanma Yetkisinin Olmadığını Kabul Eden Görüş ...	215
d. Görüşümüz	215
5. Delil Tespiti İşleminin İcrasının Zamanı	217

6. Delil Tespiti İşlemine İtiraz	218
a. Genel Olarak.....	218
b. Delil Tespiti İşlemine İtiraz	220
c. Delil Tespiti İşlemi ile Elde Edilen Bilirkişi Raporuna İtiraz	223
d. Delil Tespiti İşlemine İtirazlara İlişkin Kararlar.....	227
I. Delil Tespiti Kararının Hüküm ve Sonuçları.....	228
1. Genel Olarak.....	228
2. Delil Tespiti Kararının İçeriği.....	228
3. Delil Tespiti Kararının Hukuki Niteliği	229
4. Delil Tespiti Kararının Asıl Davaya Etkisi	229
5. Delil Tespiti Kararına Karşı Başvurulabilecek Hukuki Yollar.....	231
SONUÇ	233
KAYNAKÇA	239